

1 juli 2018 – 30 juni 2019

Verksamhetsberättelse – år 4

Innehåll

Verksamhetsberättelse.....	4
1. Om året som gått	5
2. Verksamheten	6
2.1 Översyn av eSams verksamhet.....	6
2.2 Samverkan mellan eSam och DIGG	7
2.3 Införande av Svenskt ramverk för digital samverkan....	7
2.4 Förutsättningsskapande och stödjande arbete	9
2.4.1 Användning av molntjänster	9
2.4.2 Rättsliga området.....	9
2.4.3 Säkerhetsområdet	10
2.4.4 Arkitekturområdet	11
2.4.5 Kommunikation.....	11
2.5 Livshändelsedrivna utveckling	12
2.5.1 Ny i Sverige och Sverige Tur och retur	12
3. Medlemmar och deras berättelser	13
3.1 Arbetsförmedlingen.....	13
3.2 Bolagsverket	16
3.3 Boverket.....	19
3.4 Centrala Studiestödsnämnden	20
3.5 Domstolsverket	22
3.6 eHälsomyndigheten	23
3.7 Försäkringskassan	24
3.8 Jordbruksverket	26
3.9 Kronofogdemyndigheten.....	26
3.10 Lantmäteriet	29
3.11 Migrationsverket.....	30
3.12 Naturvårdsverket.....	32
3.13 Pensionsmyndigheten	33

3.14	Polismyndigheten.....	34
3.15	Riksarkivet	35
3.16	Sida	38
3.17	Skatteverket	38
3.18	Skolverket	40
3.19	SKL – Sveriges Kommuner och Landsting	41
3.20	Statens Servicecenter	42
3.21	Tillväxtverket.....	43
3.22	Trafikverket	45
3.23	Transportstyrelsen.....	46
3.24	Tullverket.....	49

Verksamhetsberättelse

Inriktningen för eSam är att skapa förutsättningar och möjliggöra samverkan; dels kring utveckling av digitala lösningar som utgår från vad privatpersoner och företag behöver, dels lösningar som effektiviserar informationsutbytet mellan offentliga och privata aktörer och som möjliggör effektivisering av offentlig sektor.

Verksamheten startade den 1 juli 2015 med 15 medlemmar och sedan dess har ytterligare myndigheter anslutit och en har lämnat samarbetet. I samband med etableringen av Myndigheten för digital förvaltning, DIGG, gick Ekonomistyrningsverkets (ESV) uppdrag kring digitaliseringsfrågor över dit varför ESV också lämnade eSamverkansprogrammet.

Under detta fjärde verksamhetsår, 1 juli 2018 – 30 juni 2019, har eSam haft 24 medlemmar (23 myndigheter och Sveriges Kommuner och Landsting). Medlemmarna, vilka de är och deras egna redovisningar om hur de arbetat med samverkan och eSam, återfinns i kapitel 3.

Verksamhetsberättelsen syftar till att sammanställa det arbete som genomförts under perioden 1 juli 2018 till 30 juni 2019, såväl gemensamt för eSam som enskilt hos respektive medlem, samt vilka resultat som uppnåtts.

1. Om året som gått

I september 2018 startade den nya myndigheten för digital förvaltning, DIGG, vilket hade förberetts av en organisationskommitté. eSam och organisationskommittén hade en löpande dialog om uppgifter, ansvar och gränssytor då det tidigt kunde konstateras att delar av eSams arbete har tydliga beröringspunkter med myndighetens uppgifter. Etableringen av DIGG har därför lett till ett behov av att utveckla och definiera eSams uppdrag och roll i den förändrade kontexten varför en översyn av eSams verksamhet genomfördes under oktober – december 2018.

Sammanfattningsvis konstaterades i översynen att det finns behov av både DIGG och eSam, att samarbetsformer som gynnar helheten behöver utvecklas, att eSams syfte och uppdrag ska justeras för att stärka det kundnära och livshändelsedrivna arbetet samt att eSam behöver stärka förmågan att driva gemensamma utvecklingsinitiativ. I januari 2019 beslutade styrgruppen att fortsätta den frivilliga samverkan inom eSam och beslutade om justerad inriktning, organisation och uppgifter.

Parallellt med översynen och för att skapa så goda förutsättningar som möjligt, både för DIGG och för eSam, har ledningen för den nya myndigheten och eSam inlett ett nära samarbete och tillsammans utarbetat en samverkansplan för arbetet framåt.

Sammanfattningsvis har översynen av eSam samt efterföljande förändringar, inklusive utarbetade samarbetsformer med DIGG, haft stort fokus under året för att optimera de arbeten som bedrivs. Ett nytt utvecklingsforum är bildat och dess arbete är påbörjat för att öka fokus på livshändelseperspektiven. Detta arbete behöver ytterligare konkretiseras under kommande verksamhetsåret. Expert- och sakområdesgrupperna har i stort genomfört de insatser som planerades för året. Dessa redovisas nedan.

2. Verksamheten

Övergripande inriktning för eSam har sedan starten 2015 varit att skapa förutsättningar och möjliggöra samverkan; dels kring utveckling av digitala lösningar som utgår från vad privatpersoner och företag behöver, dels lösningar som effektiviserar informationsutbytet mellan offentliga och privata aktörer och som möjliggör effektivisering av offentlig sektor. Ett av eSams tidigare prioriterade områden, informationsutbyte, grunddata och öppna data, hanteras numera av DIGG inom ramen för deras ansvar för nationell infrastruktur och arkitektur. Det innebär bland annat att eSam avslutade programmets expertgrupp för arkitektur för att minska risken för dubbelarbete.

För verksamhetsåret har eSam haft följande prioriteringar:

Prioriterade aktiviteter

- Etablera samarbete med DIGG och ta fram en gemensam plan för perioden 2019 och framåt
- Överlämna vissa initiativ inom arkitekturområdet
- Påbörja införandet av Svenskt ramverk för digital samverkan
- Fortsätta arbetet inom expertområdena samt öka graden av samarbete dem emellan i specifika frågor
- Ökat fokus på stöd och coaching till utvecklingsinitiativ
- Utveckla förmågan att driva och förvalta gemensamma initiativ
- Ta fram långsiktig inriktning för eSam både vad gäller verksamhet och arbetsformer

2.1 Översyn av eSams verksamhet

Under oktober – december 2018 genomfördes en översyn av eSams verksamhet med stöd av externa konsulter. Resultatet av översynen kan sammanfattas med att behoven av ett samverkansprogram kvarstår och att samarbetsformer som gynnar helheten behöver utvecklas tillsammans med DIGG. eSam ska fokusera ännu mer på kundnära och livshändelsedrivna utveckling, fortsätta det vägledande och pådrivande arbetet samt öka förmågan att driva gemensamma utvecklingsinitiativ. Organisationen ska justeras i vissa delar för att stödja den nya inriktningen.

Justeringen består i att den tidigare arbetsgruppen ersätts av ett Utvecklingsforum och en Samordningsgrupp samt att tidigare referensgrupper får ett visst utökat ansvar för införande och förankring i hemmaorganisationerna och byter namn till Sakområdesgrupper. Den största förändringen är det nyinrättade Utvecklingsforumet vars syfte är att utgöra en taktisk och operativ brygga mellan styrgruppen och de beslutade genomförandeprojekten. Utvecklingsforumets övergripande ansvar är att ta fram förslag på nya utvecklingsinitiativ, säkerställa att beslutade initiativ genomförs samt stödja och bidra till den beslutade inriktningen.

2.2 Samverkan mellan eSam och DIGG

eSam och DIGG har gemensamt arbetat fram en samverkansplan som beskriver respektive organisations övergripande uppgifter och prioriteringar, vilka gemensamma beröringspunkter som finns samt formerna för samarbetet. Samverkansplanen ska uppdateras en gång per halvår.

eSam har under hösten 2018 lagt ner sin expertgrupp för arkitekturfrågor då DIGG avser att knyta till sig experter inom arkitekturområdet kopplat till DIGGs uppdrag att samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen. Inledningsvis består gruppen av de personer som ingått i eSams expertgrupp.

För att bistå i uppbyggnaden av DIGG och för att hantera bland annat de regeringsuppdrag kring informationsförsörjning och grunddata som DIGG samordnar lånades eSams arkitekt ut till och med juni 2019.

2.3 Införande av Svenskt ramverk för digital samverkan

Offentliga organisationers förmåga till samverkan i digitaliseringsarbetet behöver ha flexibilitet att kunna möta en föränderlig omvärld på nationell och internationell nivå. eSam arbetade under våren 2018 fram ett ramverk för digital samverkan, arbetet genomfördes i bred samverkan över hela offentlig sektor. Ramverket utgår från det europeiska ramverket för interoperabilitet (EIF), med en anpassning till svenska förutsättningar. Innehållet och strukturen för det europeiska ramverket skapar goda förutsättningar för att offentliga organisationer ska fungera bättre tillsammans, men också att Sveriges offentliga sektor ska kunna fungera effektivt med andra aktörer inom EU.

Den 27 juni 2018 beslutade eSams styrgrupp om en övergripande plan för att införa Svenskt ramverk för digital samverkan hos eSams medlemmar. Det centrala arbetet med införandet rör medlemmarnas eget arbete med att omsätta ramverket i den egna organisationen. eSams sakområdesgrupp för arkitektur samordnar det gemensamma arbetet.

Under januari till mars 2019 har medlemmarna genomfört en självskattning utifrån ramverket. Ett gemensamt verktyg för självskattning har utvecklats för eSam med utgångspunkt i den mall som ursprungligen togs fram av Kronofogden och som sedan vidareutvecklats av Migrationsverket. Syftet är att ge respektive medlem en uppskattning av hur väl organisationen uppfyller rekommendationerna i ramverket samt att få en helhetsbild över förmågan till digital samverkan över alla medlemmar.

Under arbetet med självskattningen hos medlemmarna har vissa frågor identifierats som föranleder en revidering av ramverket. Detta handlar om att förtydliga begrepp, precisera av hur vissa rekommendationer ska tolkas samt justera någon rekommendation. Det har även identifierats ett behov av att komplettera avsnitten som rör juridik och säkerhet, bland annat mot bakgrund av nya säkerhetsskyddslagstiftningen. Dessa behov av justering och kompletteringar kommer omhändertas i ett revideringsarbete hösten 2019.

Utifrån resultatet av självskattningen planerar och prioriterar respektive medlem vilka delar av ramverket som ska införas i organisationen och på vilket sätt. Den sammanställda bilden över förmågan till digital samverkan ligger till grund för att identifiera viktiga gemensamma områden att arbeta vidare med under kommande verksamhetsår.

Ansvar för förvaltning och vidareutveckling av ramverket ska så småningom lämnas över till DIGG. eSam och DIGG bedriver ett arbete för en gemensamt framtagen överlämningsprocess, inklusive tidplan och samarbetsformer, vilket också beskrivs i den samverkansplan som tagits fram gemensamt. I och med att ramverket införs hos eSams medlemmar innebär det att ramverket blir en del av medlemmarnas styrnings- och ledningsprocesser för digitaliseringsarbetet. eSam vill mot den bakgrunden säkerställa att överlämning, förvaltning och vidareutveckling av ramverket sker på ett ändamålsenligt sätt.

2.4 Förutsättningsskapande och stödjande arbete

Genom att samla kompetens inom områden som är väsentliga för att underlätta och påskynda den digitala utvecklingen bidrar eSam till att använda våra gemensamma resurser mer effektivt och ändamålsenligt. Det finns idag en kommunikationsgrupp, expertgrupper inom juridik och säkerhet samt sakområdesgrupper inom juridik, säkerhet och arkitektur. Syftet med grupperna är att utreda och analysera frågor som är väsentliga och av gemensamt intresse. Expertgrupperna tar bland annat fram vägledningar, rekommendationer och uttalanden samt ger annat stöd i den gemensamma utvecklingen.

2.4.1 Användning av molntjänster

I november kommunicerades ett rättsligt uttalande om röjande och molntjänster som tagits fram av eSams juridiska expertgrupp. I uttalandet beskriver gruppen sin tolkning av gällande rätt i frågan. Expertgruppen bedömer att det inte går att utesluta att en leverantör av en molntjänst som lyder under utländsk lagstiftning kan medverka till att sekretessreglerade uppgifter röjs. Uttalandet väckte mycket stort intresse, även i media, och har bidragit till att många olika aktörer driver på för att hitta vägar framåt för att hitta hållbara lösningar. eSams expertgrupper för säkerhet och juridik har arbetat tillsammans i det fortsatta arbetet efter uttalandet, bland annat har olika möten genomförts med IT- och Telekomföretagen samt att eSam har varit representerade i det arbete som Statens Inköpscentral bedrivit med en förstudie om webbaserat kontorsstöd.

Frågan kommer även framgent vara högaktuell och medlemmarna i eSam behöver vara involverade på olika sätt. Regeringen är uppmärksam på problematiken med molntjänster och behöver ta ansvar för fortsatta åtgärder.

2.4.2 Rättsliga området

Utöver ovanstående rättsliga uttalande och efterföljande arbete har *checklistan för jurister* uppdaterats av en särskild arbetsgrupp. Uppdateringen har varit nödvändig eftersom vi har fått ny reglering på många viktiga områden, t.ex. GDPR, ny förvaltningslag och ny kommunallag.

Expertgruppen har också arbetat med en vägledning som syftar till digitaliseringen inom en myndighet. Myndigheters inre digitalisering har inte

tidigare behandlats från detta helhetsperspektiv. Det är viktigt att känna till på vilka punkter juridiska utmaningar brukar uppkomma när en myndighets informationshantering ska digitaliseras från ax till limpa. Genom det stöd som vägledningen ger ska det bli det enklare att redan från början ställa rätt juridiska frågor och att finna svar via hänvisningar till expertgruppens tidigare vägledningar och uttalanden.

Under hösten arbetade expertgruppen även med frågan om hur statliga myndigheter kan samverka med varandra utan att reglerna om upphandlingsrätt överträds. Detta arbete kunde avslutas när Konkurrensverket i ett ställningstagande från den 19 december 2018 (2018:1, Dnr: 514/2018) klargjorde att det enligt verkets bedömning omfattas inte anskaffningar mellan statliga myndigheter av upphandlingslagstiftningen om de båda myndigheterna ingår i samma juridiska person.

2.4.3 Säkerhetsområdet

De två centrala frågorna som säkerhetsgruppen arbetat med är Harmoniseringsuppdraget med utgångspunkten från SKLs verktyg KLASSA och molnfrågan vilken beskrivs närmare ovan. Harmoniseringsuppdragets första avrapportering handlar om de rättsliga överväganden som behövs om statliga myndigheter ska kunna använda sig av KLASSA som verktyg för sitt informationssäkerhetsarbete. Initialt pekar det på att det inte finns några legala hinder men att det finns en del ytterligare frågor att utreda innan eventuell implementering kan ske.

Expert och sakområdesgrupperna har tagit fram en enklare basnivå, Råd för organisering av säkerhetsarbetet, för vad man behöver ta hänsyn till när en myndighet ska organisera för säkerhet.

Expertgruppen har även bidragit med sin expertis i olika arbeten och projekt, till exempel arbetet som Försäkringskassan bedriver i sitt uppdrag om att erbjuda samordnad och säker statlig it-drift och SKLs/Ineras projekt Säker digital kommunikation.

Expert- och referensgruppen har tillsammans med DIGG genomfört en workshop avseende säkerhetsrelaterade frågor i de två regeringsuppdragen ”Säker och effektiv tillgång till grunddata” och ”Säkert och effektivt informationsutbyte”.

2.4.4 Arkitekturområdet

Se ovan angående samverkan med DIGG (2.1) och införande av Svenskt ramverk för digital samverkan (2.2).

2.4.5 Kommunikation

eSams kansli har under året fokuserat på kommunikationsinsatser kring några prioriterade områden. Det gäller främst samarbetet med DIGG, insatserna kring uttalandet om molntjänster, införandet av Svenskt ramverk för digital samverkan och utvecklingsinitiativet Open Sweden.

DIGG har initialt fått stöd i arbetet med kommunikationsplanering kring de två regeringsuppdragen om informationsutbyte och grunddata och ett presentationsmaterial togs fram. Under året har även kommunikation om samarbetet med DIGG och den gemensamma samverkansplanen prioriterats.

Inför publiceringen av det rättsliga uttalandet om molntjänster genomfördes ett aktivt arbete med att ta fram material i form av artikel, FAQ och checklista med mera. Materialet skickades ut i god tid till alla medlemmar för att ge förutsättningar för förberedelser inför eventuella frågor från media. Arbetet genomfördes i samarbete med kommunikatörer och presstjänst hos några medlemmar.

eSams kansli har bistått införandet av Svenskt ramverk för digital samverkan i kommunikationsplaneringen, utvecklat informationen på webben och tagit fram kommunikationsmaterial för den interna förankringen. Kommunikativt stöd har även initialt givits initiativet med arbetsnamnet Open Sweden/Flytta i bollplank, presentationsmaterial, FAQ och artikel. På initiativ av eSams kansli har en särskild grupp med kommunikatörer från de drivande medlemmarna tillsatts.

Webbplatsen esamverka.se har anpassats och förändrats utifrån de ändringar av inriktning och organisation som översynen av eSams verksamhet ledde till. Ett presentationsmaterial med goda exempel på hur medlemmarna tillvaratagit digitaliseringens möjligheter har publicerats på webben för att bidra till stolthet och inspiration.

För övrigt har det löpande arbetet med nyhetsbrev, artiklar på webben och LinkedIn fortsatt.

2.5 Livshändelsedriven utveckling

2.5.1 Ny i Sverige och Sverige Tur och retur

Att driva på utvecklingen av digitala lösningar för privatpersoner och företag ur ett livshändelseperspektiv, lösningar som spänner över flera organisationsgränser och som förenklar vardagen för våra kunder, har sedan länge varit prioriterat i den gemensamma utvecklingen. I syfte att stärka förmågan att driva gemensamma initiativ fick eSams kansli i juni uppdrag av styrgruppen att samordna arbetet i de två livshändelserna Ny i Sverige och Sverige Tur och retur för att ta fram förslag om genomförande som ett uppdrag. Under hösten 2018 genomfördes en innovationsupphandling som ledde till ett förslag på koncept för livshändelser för privatpersoner. Konceptet har gått under arbetsnamnet Open Sweden. Namnet kommer att ändras av flera olika skäl men konceptet är detsamma. Vi behöver lösa namnfrågan för en kommande digital tjänst för en ingång till hela det offentliga i samverkan med DIGG, Regeringskansliet med flera aktörer. Det är inte en fråga som eSam själva kan lösa

I nästa steg undersöktes möjligheterna att utveckla, återanvända och dela erfarenheter mellan företags- och privatpersonområdet. Utgångspunkten var den framtida målbilden för Verksam (Starta och driva företag) och det kunde konstateras att likheterna är större än skillnaderna när det gäller vilka byggblock som behövs. Med detta som grund har sedan arbetet fortsatt med att fördjupa olika områden och i samverkan med Verksam. Det handlar bland annat om juridiska och säkerhetsmässiga fördjupningar men också om att knyta till sig andra aktörer som behöver vara involverade. Arbetet kommer att fortsätta i flera etapper över flera år och det nyinrättade Utvecklingsforumet får en särskilt viktig roll att driva på arbetet.

3. Medlemmar och deras berättelser

3.1 Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingens uppgifter framgår av förordningen (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen ansvarar för den offentliga arbetsförmedlingen, dess arbetsmarknadspolitiska verksamhet och ska verka för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt genom att:

- effektivt sammanföra dem som söker arbete med dem som söker arbetskraft
- prioritera dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden
- bidra till att stadigvarande öka sysselsättningen på lång sikt.

Arbetsförmedlingens förnyelsearbete syftar till att uthålligt och långsiktigt öka myndighetens kund- och samhällsnytta. Med kund- och samhällsnytta avses vår förmåga att tillsammans med andra myndigheter och aktörer leverera resultat som innebär att samhällets samlade resurser kommer till användning på ett hållbart, jämställt, effektivt och rättssäkert sätt. Arbetsförmedlingen har som målsättning att så långt det är möjligt alltid samverka med andra myndigheter, dela vår kunskap och kunna erbjuda våra tjänster för att kunna erbjuda våra kunder ett bra möte med det offentliga Sverige. Ett väldigt bra exempel på det är vår medverkan i e-Samverkansprogrammet.

Medborgarnas kontakter med myndigheter sker idag genom många olika kanaler beroende på deras behov, förmåga och val. Genom att gemensamt med andra myndigheter och aktörer skapa förutsättningar för digitala tjänster som är lätta att hitta, enkla att använda, likartade och samordnade med andra offentliga aktörer när det gäller informationsutbyte, förenklas medborgarnas kontakt med det offentliga Sverige. Vårt deltagande i e-Sam ser vi som en av framgångsfaktorerna för att vi ska lyckas med ovanstående målsättning.

Arbetsförmedlingen har som målsättning att alla våra digitala tjänster ska vara tillgängliga där användarna är, oavsett om det är hemma, på jobbet eller någon annanstans. Detta kräver att vi myndigheter nu mer än någonsin har krav på oss att kunna utbyta kvalitetssäkrad information oss emellan. Myndigheters samhällsuppdrag är i grunden lika. Genom att samverka och skapa gemensamma digitala tjänster, utvecklade utifrån medborgarnas behov, och via ett ökat informationsutbyte skapas nytta för medborgarna och är

kostnadseffektivt för den offentliga sektorn. Att samverka inom ramen för e-Sam, för Arbetsförmedlingen, handlar inte om avgränsade projekt utan är ett forum för löpande dialog och process där vi har medborgarens bästa i sikte oavsett organisatorisk hemvist och skapar en bra grund för att kunna samverka för att på ett effektivare sätt kunna möta omvärldens behov och krav.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Arbetsförmedlingen har under 2018/2019 varit med, drivit samt finansierat det fortsatta arbetet inom ramen för projektet ”Säker digital kommunikation”

Arbetsförmedlingen är den myndighet som tagit på sig ansvaret att delta som pilotaktör under 2019 för att testa det framtagna ramverket. Vår målsättning är att alla andra myndigheter sedan ska kunna dra lärdom av vår medverkan.

Arbetsförmedlingen är även med och finansierar och driver utvecklingen kring konceptet ”Open Sweden”. Arbetsförmedlingen är representerad i såväl styrgrupp som arbetsgrupp/samordningsgrupp/kommunikationsgrupp.

Arbetsförmedlingen har under 2018/2019 fortsatt arbetet med att anpassa all vår utgående kommunikation till våra kunder till konceptet för ”Mina meddelanden”. Vi har nu nått en milstolpe där vi sänder mer ”digitala brev” än fysiska brev.

Vi har fortsatt arbetet tillsammans med Delegationen för nyanlända och ungdomar till arbete (DUA) och SKL att förbättra framtaget statistikverktyg för att kunna följa upp aktiviteter för målgrupperna både på lokalt och nationell nivå.

Vi har även under 2018/2019 fortsatt arbetet med att utveckla ett antal nya bastjänster för informationsutbyte med andra myndigheter (CSN, MIV, FK, KFM) m.fl. Detta arbete är något som kommer prioriteras även 2019.

”Myndigheten kommer tillgängliggöra mer information digitalt genom maskin till maskin avseende andra aktörer, exempelvis andra myndigheter, kommuner och landsting. På så sätt kan vi minimera onödig efterfrågan där dessa aktörer annars skulle behövt kontakta de lokala arbetsförmedlingskontoren eller kundtjänst för att inhämta denna information.” (ur Arbetsförmedlingens verksamhetsplan 2019)

Vi arbetar aktivt tillsammans med Försäkringskassan och deras uppdrag kring ”Samordnad och säker IT-drift” – för att se vilka områden vi kan samverka kring.

Vi har fortsatt vår roll om aktiv partner i myndighetsamverkansprojektet ”Starta och driva företag ” och ser över möjligheterna kring hur vi kan anpassa våra tjänster som en del i den framväxande digitala infrastrukturen.

Vi fortsätter vårt arbete med Jobtech development. Jobtech Development är ett varumärke och en egen enhet som finansieras av Arbetsförmedlingen. Visionen bygger på tre grundläggande komponenter: ett gemensamt språk för arbetsmarknaden, systematiskt flöde och tillgång till öppna data, och ett utvecklingsområde vi kallar Jobtech MyData. Jobtech MyData har som målsättning att ge varje individ kontroll och ägarskap av sin egen data samt möjliggöra för data-portabilitet mellan olika plattformar och tjänster.

Vi arbetar tillsammans med såväl SKL som andra myndigheter för att möjliggöra en ökad digitalisering av utbyte av medicinsk information mellan vården och myndigheter.

Vi har under starten av 2019 genomfört den självskattning som e-Sam tagit fram inför införandet av Svenskt ramverk för digital samverkan.

Arbetsförmedlingen har aktivt deltagit med resurser i alla utpekade expert och referensgrupper under 2018/2019 (arbetsgrupp, arkitektur, juridik, säkerhet och kommunikation).

Under 2019 har Arbetsförmedlingen även varit med och bemannat upp det nystartade utvecklingsforum.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Arbetsförmedlingen har under 2018 och 2019 fortsatt att arbeta med sin produktorganisation där majoriteten av alla aktiviteter inom offentlig samverkan hamnar inom produktområdet Informationssamverkan.

Från och med 2019 har IT-avdelningen tagit över en del av ansvaret inom E-förvaltning för myndighetens räkning. Som exempel på områden som IT-avdelningen tagit över kan nämnas deltagande i e-Sam samt produkten/sektion Informationssamverkan. För att ytterligare lyfta fram vikten av detta område har produktområdet Informationssamverkan från 2019 blivit en egen sektion. Detta tror vi kan bidra till ett ytterligare ökat fokus på vikten med myndighetssamverkan. Vi ser det som viktigt ur ett leveransperspektiv att de personer inom myndigheten som ansvarar för utveckling naturligt ser andra myndigheter och det övriga offentliga Sverige som en partner och källa för

kunskap och erfarenhetsutbyte. Arbetsförmedlingen har även under 2019 tillsatt en Chief Data Officer. Detta hoppas vi kommer bidra till att vår myndighet lyfter sig kring arbetet med Öppen data.

Vår målsättning är även fortsättningsvis att vara aktiva i alla relevanta arbetsgrupper inom e-Sam för att på ett enkelt och effektivt sätt kunna koppla ihop eSams verksamhetsplan med de internt prioriterade aktiviteterna. Var och en deltagarna inom respektive arbetsgrupp har ett internt ansvar att föra hem dialogen och sprida vägledningar, information och annan viktig kunskap.

Genom införandet av Svensk ramverk för digital samverkan så hoppas vi uppnå en högre mognadsgrad inom hela organisationen avseende hur vi bättre kan samverka med andra myndigheter och aktörer för att kunna ta fram mer effektiva digitala lösningar med fokus på privatpersoners och företags behov.

Arbetsförmedlingen har som målsättning att uppnå en kultur där vi alltid söker samverkan med myndigheter, kommuner, arbetsmarknadens parter, omställningsorganisationer och andra som påverkar arbetsmarknadens funktionssätt. Genom en väl fungerande samverkan bidrar myndigheten bland annat till att samhällets resurser används där de gör störst nytta.

Vi har som målsättning att Arbetsförmedlingen ska vara en offensiv och efterfrågad partner och vara drivande i att, utifrån myndighetens uppdrag, utveckla och ta initiativ till samverkan när myndigheten ser att det skulle kunna leda till ökad samhällsnytta.

3.2 Bolagsverket

Bolagsverket har lång erfarenhet av att samverka med andra myndigheter och aktörer för att förenkla för företagare och minska uppgiftslämnandet. Vi ser samverkan som en av de största framgångsfaktorerna för att kunna utveckla bra och funktionella lösningar med helhetsperspektiv. Deltagandet i eSam ger oss bättre förutsättningar att i samverkan med andra utveckla innovativa lösningar som ger nytta och skillnad i samhället. eSam är även ett forum för erfarenhetsutbyte och ger oss möjligheter att ta fram svar och lösningar på gemensamma frågeställningar.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

- Bolagsverket deltar i flera nationella och internationella initiativ och samverkansuppdrag som syftar till att skapa bättre förutsättningar för

företagare och medborgare. Bolagsverkets vision är att vår företagsinformation ska kunna flöda fritt och skapa värde för samhället. Många av aktiviteterna syftar därför till att tillgängliggöra och återanvända den information som finns i Bolagsverkets register.

Aktiviteter kopplat till eSam

Under 2018/2019 har Bolagsverket:

- Deltagit i olika utredningar som gjorts i sakområdesgrupperna
- Tillsammans med Pensionsmyndigheten drivit nätverket för livshändelsedrivna utveckling
- Tillsammans med eSam drivit arbetet med att planera ett effektivare svenskt deltagande på EU-nivå. Aktiviteten genomfördes via en serie workshops följt av publicering av sammanställningen ”Aktuella mål, inriktningar och aktiviteter från EU – en sammanställning”
- Tillsammans med Tillväxtverket samverkat med projektet ”Open Sweden” för att få en gemensam bild av det framtida kundmötet och gemensamma infrastrukturkomponenter.

Övriga nationella samverkansuppdrag

Bolagsverket har under 2018/2019 deltagit i följande nationella samverkansuppdrag:

- Drivande part inom Myndighetsamarbetet starta och driva företag och ansvarig för att drifva och utveckla den tekniska plattformen verksamt.se. En av de största aktiviteterna inom samarbetet har varit att ta fram en målbild för ett ekosystem vars syfte är att förenkla för företagare och andra aktörer samt skapa enkla och effektiva myndighetskontakter.
- Tillsammans med Tillväxtverket drivit regeringsuppdraget Öka innovationstakten på verksamt.se (bl.a. AI-pilot tillsammans med RISE).
- En av ansvariga myndigheter inom regeringsuppdraget för säker och effektiv tillgång till grunddata
- En av ansvariga myndigheter inom regeringsuppdraget för säkert och effektivt informationsutbyte.
- Färdledande/drivande myndighet för den Sammansatta bastjänsten för grundläggande uppgifter om företag.
- Drivit regeringsuppdraget för att ta fram en digital tjänst för inlämning av årsredovisningar och samarbetat för att etablera ”Standard business reporting” (SBR).

- Drivit förstudie kring nationell behörighetslösning.
- Utrett och lämnat förslag på åtgärder för att förebygga ekobrott enligt regeringsuppdrag.

Digitaliseringsuppdrag inom Bolagsverket

Bolagsverket har under 2018/2019 drivit följande digitaliseringsuppdrag:

- Förbättringar i Bolagsverkets app
- Utveckling kring ett inloggat läge, Mina sidor på bolagsverket.se

Internationella samverkansuppdrag

Bolagsverket har under 2018/2019 deltagit i flera internationella aktiviteter:

- Deltagit i EU-projektet TOOP (The once only principle) som syftar till att ta fram förslag på en federerad europeisk infrastruktur för digitalt informationsutbyte mellan länder.
- Drivit det nordiska samarbetet Nordic Smart Government vars vision är att Förenkla vardagen för små och medelstora nordiska företag och skapa tillväxt genom att använda data, digitalisering och automatisering mer effektivt och innovativt.
- Deltagit i BRIS som handlar om sammankoppling av företagsregister inom EU.
- Deltagit och genomfört utvecklingsinsatser kopplat till den nya Insolvensförordningen.
- Deltagit i förarbeten inför svenska synpunkter på EU-regleringar som eIDAS och Single Digital Gateway Regulation.
- Modellerat SSBTGU med hjälp av EIRA och CarTool tillsammans med EIRA-teamet på EU-kommissionen i samarbete med DIGG.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Bolagsverkets deltagande i eSam är fördelat på ett mindre antal medarbetare, som i sin tur omhändertar att principer och tankar sprids vidare till/från Bolagsverket. Förutom deltagandet i styrgrupp, utvecklingsforum och samordningsgrupp så deltar Bolagsverket aktivt i följande grupperingar:

- Sakområdesgrupp inom juridik
- Sakområdesgrupp inom säkerhet
- Sakområdesgrupp inom arkitektur
- Kommunikationsgrupp
- Nätverket för livshändelsedrivna utveckling

Det svenska ramverket för digital samverkan

Bolagsverket har under året genomfört en självskattning i syfte att undersöka hur väl Bolagsverket uppfyller rekommendationerna i svenskt ramverk för digital samverkan. Utifrån självskattningen har Bolagsverkets strategiska ledning gjort ett arbete med att identifiera utvecklingsområden inför verksamhetsplaneringen för 2020.

Kommunikation

Inga särskilda insatser har genomförts. Däremot har vi haft intern beredskap vid exempelvis uttalandet om molntjänster.

Vägledning

Bolagsverket tycker det är viktigt att vi återanvänder och följer de vägledningar och riktlinjer som tagits fram inom eSam. Vi håller just nu på att se över ansvar och hur vi ska arbeta internt med informationsspridning, utbildning och metodstöd kopplat till dessa.

3.3 Boverket

Boverket är sedan januari 2018 medlem i eSam. Drivkraft för medlemskapet var (och är delvis fortfarande) till stor utsträckning kopplat till erfarenhetsutbyte och lärande från de myndigheter som är större och/eller har haft fokus på digitalisering och tjänster under en längre period. I samband med medlemskapet fick Boverket också ett regeringsuppdrag kopplat till digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen– ”En enhetlig digital tillämpning av Plan- och Bygglagen” som pågår fram till augusti 2020.

Boverket finns idag representerade i styrgruppen, samordningsgruppen, kommunikationsgruppen och sakområdesgrupperna för juridik, arkitektur och säkerhet inom eSam.

Vi ser förutom ovan nyttor att medlemskapet också ökar medvetenheten internt kring behovet av myndighetssamverkan samt ger en bra möjlighet till nätverkande. Inom kommunikationsgruppen har samverkan mellan kommunikationscheferna resulterat i utökad dialog och samarbete kring nästa generations webbplatser och hur sociala medier används. Dialog och tolkning

av webbtillgänglighetsdirektivet är ett annat område där samverkan uppfattas som värdefull.

Boverket har direkt nyttjat information från eSams framtagna checklista för molntjänster. Denna checklista har använts för vidareutveckling av en rutin inom myndigheten för användandet av molntjänster.

Boverket har under kvartal 1 gjort en självskattning utifrån ”Ramverk för Digital Samverkan” och ambitionen är att påbörja planeringen av införandet av prioriterade aktiviteter som en del av verksamhetsplaneringen 2020.

eSams vägledningar sprids via representant i sakområdesgrupp juridik till berörda inom Boverket. Exempel på vägledningar som använts är ”Eget utrymme hos myndighet” samt ”Juridisk vägledning för införande av e-legitimering och e-underskrifter”. Vid behov förankras också remisser till sakområdesgruppen för juridik inom myndigheten.

Material kring ”10 goda digitala exempel” har spridits inom kommunikationsenheten som inspiration.

3.4 Centrala Studiestödsnämnden

Medlemskapet i eSam ger CSN en bra plattform för att dela erfarenheter, återanvända lösningar och att gemensamt driva på utvecklingen inom digitaliseringsområdet med kundens fokus. Området är under ständig och snabb förändring och eSam fungerar som stöd för oss och övriga att navigera i samma riktning och initiera gemensamma projekt. CSN har deltagit i eSams olika forum:

- Styrgruppen
- Samordningsgruppen
- Sakområdesgruppen säkerhet
- Sakområdesgruppen juridik
- Sakområdesgruppen arkitektur
- Kommunikationsgrupp

Vårt deltagande har inneburit att vi etablerat kontakter med andra myndigheter och på så sätt kunnat ta del av och delat med oss av gemensamma erfarenheter.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

CSN har under året fortsatt sitt deltagande i livshändelsearbetet Ny i Sverige samt Sverige Tur och retur och senare som referensgrupp i arbetet med Open Sweden. Inom området kommunikation har CSN bidragit med en resurs för att slutföra arbetet med bildspelet Goda exempel, som syftar till att visa lyckade exempel hur medlemmarna tagit vara på digitaliseringen möjligheter, samt att uppdatera och förbättra eSams webbplats.

CSN har även deltagit i nätverken för behovsdriven utveckling och GDPR. Utöver detta har vi löpande medverkat i olika former av dialoger, remisser och samarbeten inom området digitalisering.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

CSN ser eSam som en viktig kanal för kompetensutbyte, samverkan och en möjliggörare för digitala utvecklingsinitiativ inom det offentliga. Ansvaret för samordningen av CSNs engagemang i eSam ligger på staben. Vi arbetar medvetet inom myndigheten för att öka kunskapen om, och användningen av, vägledning, checklistor och metoder.

Den interna förankringen sker på olika sätt. En gång per månad träffas den interna eSam-gruppen (ca 15 personer) för att dela med sig om vad som skett i olika grupperingar inom eSam samt vad som är på gång i stort inom digitaliseringsområdet. De flesta av våra avdelningar är representerad i denna grupp. På intranätet finns en egen sida med samlad information om eSam och där vägledningarna samlas. Under året har ett antal artiklar publicerats i syfte att nå en bredare förankring och sprida kunskap. På intranätet finns också ett öppet grupprum för eSam-frågor som löpande uppdateras med information om arbetet inom olika områden, aktuella händelser samt de senaste nyhetsbrev. Alla som vill kan ta del av informationen. I övrigt deltar representanter vid olika enhetsmöten och andra informationsaktiviteter för att informera om eSams arbete. När det gäller remisser och synpunkter blandar vi in de som berörs av ämnet.

I CSNs arbete med det svenska ramverket för digitalisering har deltagandet varit brett i både självskattningen och i diskussionerna om vilka åtgärder som bör prioriteras i själva införlivandet. Med det breda deltagandet vill vi öka engagemanget och kunskapen om, och användningen av vägledning och metoder etc. Dessutom vill vi tydliggöra vår interna digitala utveckling samt förmåga att samverka.

Digitalisering och samverkan är en central fråga hos CSN och under året har vi fördjupat arbetet på ett flertal områden. Vi har bland annat intensifierat arbetet med att ta tillvara de insikter vi har om kunders behov, efterfrågan och förutsättningar genom nya arbetssätt och analyser. Vi har startat upp ett innovationsteam som på sikt ska bidra till nöjdare kunder och en effektivare verksamhet. Under året har vi satt ett körkortslån i produktion där informationsutbyte sker mellan CSN, Arbetsförmedlingen, Trafikverket, Transportstyrelsen samt drygt 700 trafikskolor som idag är anslutna till tjänsten. Vi deltar också i styrgruppen för SSBTEK och samverkar kring digitalisering och kompetensutveckling i bland annat Sundsvall där vårt huvudkontor finns. Medlemskapet i eSam har gett oss bättre förutsättningar när det gäller dessa arbeten och vår digitala resa i övrigt.

3.5 Domstolsverket

Domstolsverket är medlem i eSam sedan 1 januari 2018. För Domstolsverket skapar deltagandet i eSam en mycket bra plattform att dela erfarenheter samt är en möjliggörare att tillsammans åstadkomma ännu bättre, effektivare och mer nyttoskapande lösningar för såväl myndighetens interna arbete som dess intressenter.

Domstolsverket deltar idag i eSams styrgrupp, samordningsgrupp samt sakområdesgrupperna för juridik, säkerhet och arkitektur.

Efter ett års medlemskap konstaterar vi att vi fått ett bredare kontaktnät med andra myndigheter och tar del av samt delar med oss av erfarenheter samt planerade/pågående initiativ. Vi vill särskilt nämna de vägledningar som eSam tagit fram och som vi kan dra stor nytta av.

För att få nytta av vår medverkan i eSam är det viktigt att föra ut kunskapen i organisationen och att skapa förutsättningar för ett gott engagemang i de delar som Domstolsverket är involverat i.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Domstolsverket medverkar i flera myndighetsgemensamma initiativ, delvis inom ramen för eSam men också andra samarbeten. Kan nämnas RIF (Rättsväsendets informationsförsörjning) som är samverkan med myndigheter inom rättskedjan. Domstolsverket är även en av myndigheterna som arbetar med regeringsuppdraget Säkert och effektivt informationsutbyte.

Inom ramen för eSam har domstolsverket arbetat aktivt i framtagandet av Ramverket för digital samverkan. Domstolsverket har också arbetat med förstudien; Bastjänst konkursinformation. Färdledare för förstudien var Kronofogden.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Generaldirektören deltar i styrgruppen och IT-direktören i Samordningsgruppen (tidigare arbetsgruppen). Vi har också deltagare i sakområdesgrupperna för arkitektur, säkerhet och juridik. Tillsammans träffas gruppen (deltagare i samordningsgruppen och sakområdesgrupperna) regelbundet framförallt inför samordningsgruppens möten samt inför styrgruppsmöten. Målsättningen är att aktuella frågor och vägledningar mm diskuteras i interna arbetsgrupper och forum för arkitektur, säkerhet och juridik. Informationen sprids framförallt genom deltagarna och på intranätet.

Arbete pågår med att ta fram riktlinje för arbete med verksamhets- och IT-arkitektur. Det sammanfaller på ett bra sätt med införande av ramverket för digital samverkan inom domstolsverket.

Hösten 2019 planeras ett seminarium för att brett nå ut med Ramverket och uppdaterade vägledningar.

Följsamhet till Ramverket kommer lyftas upp som ett av de strategiska nyckeltalen som följs av Domstolsverkets ledningsgrupp.

3.6 eHälsomyndigheten

eHälsomyndigheten samordnar regeringens satsningar inom e-hälsa och arbetar för att Vision e-hälsa 2025 ska bli verklighet. Genom att använda den samlade kunskapen om digitaliseringens möjligheter bidrar vi till ett bättre informationsutbyte inom hälsa, vård och omsorg. Inom eSam bidrar eHälsomyndigheten inte enbart med sektorspecifik kunskap gällande vård- och omsorgsfrågor utan även med teknisk, juridisk och informationssäkerhetsrelaterad kompetens inom digitaliseringsområdet.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

eHälsomyndigheten har bland annat genom representation i expertgruppen för arkitektur bidragit i arbetet med att ta fram det svenska ramverket för digital samverkan och genomfört en uppföljning av införandet av ramverket i vår myndighet. Vi har också deltagit aktivt i olika workshops, bland annat i

workshops kring ehälsospåret, AI, grunddata och EU och vi har bidragit med exempel till ”goda exempel på digitala lösningar”.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

eHälsomyndigheten ser eSam som en viktig kanal för samarbete och kompetensutbyte mellan myndigheter inom digitaliseringsområdet. Vi arbetar kontinuerligt med avstämningar internt om arbetet i eSam och information om eSam publiceras löpande på intranätet. Genom vårt engagemang i eSam kan vi både bidra till och ta del av och använda de vägledningar som tas fram inom eSam. Genom eSam ser vi goda möjligheter att skapa konkreta värden när det gäller att nå en samsyn kring gemensamma ramverk, standarder och vägledningar som bidrar till att skapa en större möjlighet för interoperabilitet och mervärde för medborgare i Sverige.

3.7 Försäkringskassan

Försäkringskassan är enligt vår instruktion en förvaltningsmyndighet för de delar av socialförsäkringen och andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning ska administreras av Försäkringskassan. Verksamheten består huvudsakligen i att besluta och betala ut sådana förmåner och ersättningar som myndigheten ansvarar för.

Försäkringskassans verksamhet ska enligt vårt regleringsbrev vara effektiv och rättssäker samt präglas av en god service och hög tillgänglighet. Socialförsäkringen ska tillämpas med hög kvalitet så att kvinnor och män får rätt ersättning i tid.

För att myndigheten bättre ska kunna fullfölja vårt uppdrag och nå regeringens uttalade mål så har myndigheten beslutat om en strategisk inriktning 2017-2021. I inriktningen finns det tre fokusområden, rättssäkerhet, produktivitet och service. För att uppnå målen inom respektive fokusområde finns tre förutsättningar som måste planeras, genomföras och följas upp på ett sammanhållet sätt. En förutsättning är digitalisering som handlar om att myndigheten ska ta tillvara digitaliseringens möjligheter för att ge bättre service och få en mer effektiv verksamhet.

I fastslagen inriktning beskrivs vikten av en välfungerande samverkan med andra aktörer. Speciellt inom digitaliseringsområdet finns det stora möjligheter till samverkan och samarbete.

Försäkringskassan är medlem i eSam för att samverkan är en förutsättning för att vi ska kunna utföra vårt uppdrag på ett effektivt sätt men också för och kunna bidra till den gemensamma utvecklingen inom det offentliga och i samhället i stort. Vi bidrar aktivt genom att delta i olika eSam-grupper och initiativ men också genom att använda oss av t.ex. de vägledningar och rättsliga ställningstaganden som eSam tagit fram. Detta bidrar till en mer samordnad och samverkande förvaltning. De vägledningar som tillhandahålls via eSam skapar nytta genom att vara ett bra stöd för olika medarbetare inom Försäkringskassan.

Ett exempel på deltagande och samverkan som gett positivt resultat är det samarbete som skett mellan representanter för Försäkringskassans regeringsuppdrag kring att 2017-2020 erbjuda samordnad och säker statlig it drift och det arbete eSam bedrivit kring molntjänst-frågan.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Försäkringskassan har medverkat och medfinansierat initiativet kring Säker digital kommunikation som syftar till och skapa en tillförlitlig och gemensam kanal som uppfyller lagkrav i hantering av ärenden för alla inblandade parter.

Försäkringskassan har medverkat och medfinansierat initiativet Open Sweden som syftar till och möjliggöra en tydlig, trygg och enkel väg in i det svenska systemet för individen med fokus i första steget på dem som vill flytta till eller från Sverige eller vistas här temporärt.

Försäkringskassan har under 2019 genomfört självskattningen av det verktyg eSam tagit fram för Svenskt ramverk för digital samverkan.

Försäkringskassan har haft representanter i eSams styrgrupp, arbetsgrupp, expertgrupper/referensgrupper (säkerhet, juridik, arkitektur), kommunikationsgrupp samt i nätverken kring GDPR samt livshändelsedrivna och värdeskapande utveckling. Under 2019 har Försäkringskassan även haft en deltagare i det nystartade utvecklingsforum.

Försäkringskassan har ett regeringsuppdrag kring att 2017-2020 erbjuda samordnad och säker statlig it drift (dnr Fi2017/03257/DF). Detta är ett uppdrag som genomförts och genomförs i nära samverkan med andra myndigheter. Samverkan har skett med såväl ”kundmyndigheter” som med externa ”expertmyndigheter”.

Försäkringskassan har formellt deltagit i regeringsuppdraget om ett säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte inom den offentliga sektorn tillsammans med andra myndigheter. Utöver detta har Försäkringskassan även som samverkansaktör deltagit i regeringsuppdraget om en säker och effektiv tillgång till grunddata.

Försäkringskassan samarbetar med SKL för att stimulera regionerna att ge sjukskrivningsfrågan högre prioritet i hälso- och sjukvården samt för att utveckla sjukskrivningsprocessen. Det har bl.a. skapat förutsättningar för ett utökat elektroniskt informationsutbyte mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården. En teknisk flexibel infrastruktur har byggts upp för att elektroniskt utbyta medicinsk information mellan parterna.

Försäkringskassan har ett samarbete med Inera kring en gemensam lösning för tjänstelegitimation inom offentlig sektor (EFOS). I början av 2019 avslutades samarbetet gemensamt. Orsaken till det avslutade samarbetet var att behoven respektive organisations kunder ser så pass olika ut att det rimliga var att fortsätta enskilt. Därefter har Försäkringskassan fortsatt med utvecklingen av EFOS.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Inom Försäkringskassan styrs vårt deltagande och arbete med eSam av en nyinrättad intern styrgrupp med representanter från Försäkringskassans ledningsgrupp. Det mer operativa arbetet kopplat till eSam samordnas i ett internt eSam-Team där Försäkringskassans representanter i olika eSam-grupper möts tillsammans med andra nyckelpersoner kopplade till digitaliseringsarbetet.

Vägledningarna från eSam används kontinuerligt inom myndigheten, speciellt vissa juridiska vägledningar. Självskattningen och införandet av Svenskt ramverk för digital förvaltning har internt bidragit till förbättrad samverkan mellan aktuella verksamhetsområden och funktioner inom myndigheten.

eSam är en viktig plattform och fora inom digitaliseringsområdet som ger möjlighet för nätverkande på olika nivåer.

3.8 Jordbruksverket

Vi ser den främsta nyttan i att samverka, bilda nätverk samt hämta inspiration från andra myndigheters idéer och initiativ. I första hand har vi därför haft nytta ur ett lärandeperspektiv där vi även deltagit i olika seminarier och

workshops. Därutöver har vi i utvecklingsarbetet haft stor hjälp av de olika vägledningarna som ges ut i eSams regi.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

I samverkan med Tillväxtverket och Livsmedelsverket, drev Jordbruksverket som färdledare, uppdraget att utveckla digitala tjänster i syfte att förenkla information, guidning och service för företag i livsmedelskedjan. Arbetet är en del av regeringsuppdraget ”Smartare livsmedelskedja – digitalt först”. Målsättningen är att starta och driva företag i livsmedelskedjan och att underlätta företagens kontakter med myndigheter på central, regional och lokal nivå. Uppdraget har resulterat i förslag till hur en specifik myndighetsövergripande process kan utvecklas med hjälp av digitala tjänster i ett fortsättningsuppdrag.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Jordbruksverket har varit medlem i eSam sedan samverkansprogrammets början. Förutom styrgrupp och arbetsgrupp deltar vi med representanter i referensgrupperna för arkitektur, säkerhet och juridik. Vi har också deltagit i nätverket för kommunikationschefer. Jordbruksverket har under året deltagit vid diverse seminarier och workshops som arrangerats i eSams regi. Divisionsdirektören för service och kontroll har under större delen av året deltagit i arbetsgruppen och för en kontinuerlig dialog med generaldirektören, som sitter i styrgruppen, och övriga medlemmar i Jordbruksverkets ledningsgrupp. Efter en omorganisation inom Jordbruksverket har divisionsdirektörens roll övertagits av avdelningschefen för Utveckling och digitaliseringsavdelningen. För att sprida information inom myndigheten och ge input till arbetet i eSam har vi bildat en samordningsgrupp med representanter från olika verksamheter. Vägledningarna används till stor grad i utvecklingsarbetet och innehållet sprids bl.a. genom verkets fora för arkitektur och juridik.

Kronofogdemyndigheten

Kronofogden ser eSam som en viktig motor i samverkan mellan myndigheter och bidrar aktivt i den fortsatta utvecklingen genom önskan att delta och driva olika typer av initiativ. Kronofogden deltar idag i styrgruppen, arbetsgruppen samt etablerade expert och referensgrupper som har gett ett värdefullt kontaktnät. Att utvidga kontaktnät, som samverkan ofta innebär, bidrar till en större inblick i andra myndigheter, i statsförvaltningen, vilket i sig skapar förståelse för både det egna och andra myndigheters uppdrag. Att delta i

referens- och expertgrupper bidrar till såväl ökad sakkompetens inom området som inspiration kring att utveckla arbetssätt och till att effektivisera. Konkreta exempel är när myndigheterna väljer att dela remissvar med varandra under pågående arbete, ett annat att dela rutiner inom t.ex. säkerhetsområdet, ett tredje att kommunikation kring eSams arbete och olika insatser kan delas mellan myndigheter. Vinsten är givetvis effektivisering men också mervärdet av enhetlighet.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Expertgrupp för arkitektur lanserade under 2018 Svenskt ramverk för digital samverkan till dess medlemmar. För att möjliggöra en intuitiv självskattning hur man ligger till enligt de 13 principer och 41 rekommendationer har Kronofogden i samarbete med Migrationsverket tagit fram ett självskattningsverktyg. Den sätter en standard hur vi mäter oss själva, möjliggör jämförelse mellan varandra, vilket leder till ökat kompetensutbytet. Kronofogden har dessutom varit aktiv i att analysera remisser och kommentera, så som DIGGs rapport om Grunddata, framtida informationsutbyte och OpenSweden.

Medverkan i olika grupper inom eSams organisation

Kronofogden deltar i följande grupper:

- Styrgruppen
- Samordningsgruppen
- Juridiska expertgruppen
- Referensgruppen arkitektur
- Expertgruppen Säkerhet

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Kronofogden har organiserat sitt interna eSam-arbete med en gruppering som leds av myndighetschefen och där deltagare i arbetsgrupp, referens- och expertgrupper deltar. Interna möten inplaneras i förhållande till styr-, arbetsgrupps, referens- och expertgruppsmöten för att dela och sprida information och erfarenheter. Kronofogden genomför självskattning enligt den standard eSam har etablerat. En bred kompetens inom Kronofogden bestående av arkitektur, säkerhet, utveckling, produktion, juridik och it bidrar till att självskattningen är korrekt. Arbetet som utförs i respektive grupper bidrar bl.a. till Kronofogdens arkitekturstyrning och vägledningar. eSams principer och rekommendationer med ursprung från EU arbetas in i myndighetens arkitekturprinciper och kommer på så sätt styra den framtida utvecklingen inom digitaliseringen.

3.9 Lantmäteriet

Lantmäteriet har det senaste året haft ett stort fokus på aktiviteter inom regeringsuppdraget Digital samhällsbyggnadsprocess. Samarbetet mellan myndigheter har varit en kritisk del i arbetet och det har funnits en stor nytta av den möjlighet till samverkan som arbetet inom eSam ger. Samverkan mellan Lantmäteriet, eSam, DIGG samt andra myndigheter har skett i arbetet inom Digital samhällsbyggnadsprocess med syfte att leverera ett resultat som är förankrat och kan användas för fortsatt arbete och framdrift av uppdraget.

De vägledningar som tagits fram och tillhandahålls av eSam använder vi i våra egna projekt och vår verksamhet. Bl.a. har juridiska vägledningar varit till stor hjälp och ett arbete pågår för att se hur Lantmäteriet bäst kan använda resultaten från självskattning kopplat till ”Svenskt ramverk för digital samverkan” i Lantmäteriets utvecklingsplanering.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Lantmäteriet har drivit uppdraget Digital samhällsbyggnadsprocess där Geodatarådets handlingsplan legat till grund för de deluppdrag som har genomförts. Intressenterna inom Geodatarådet är många och det har också avspeglats i det gemensamma arbetet med de fokusområde som finns i handlingsplanen:

- Användarbehov och samhällsnytta
- Öppenhet och säkerhet
- Standardisering av grunddata
- Nationell samverkan i geodatainsamling
- Nationell plattform för geodataaccess.

Med koppling till deluppdraget ”Standardisering av grunddata” har uppdraget om säker och effektiv tillgång till grunddata bedrivits i samarbete med Bolagsverket, DIGG och Skatteverket vilket resulterat i en rapport som levererades i slutet av april tillsammans med övriga slutrapporter för Digital samhällsbyggnad.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Chefen för Utveckling och IT sitter i samordningsgruppen och har en tät dialog med Generaldirektören som sitter i styrgruppen. Till hjälp finns en

intern arbetsgrupp inom Lantmäteriet. Frågor tas också upp i det interna juristnätverket och i det interna arkitekturnätverket.

eSams vägledning är fortsatt viktig i arbetet med riktlinjer för samordning av juridiska lösningar samt för digital utveckling, innovation och planering av utvecklingsinitiativ.

3.10 Migrationsverket

Migrationsverket har under verksamhetsåret bidragit i eSams gemensamma arbete framförallt genom vår roll som färdledande myndighet för livshändelsearbetet Ny i Sverige/Open Sweden. Genom detta arbete är vi en av de drivande myndigheterna av det offentliga Sveriges digitalisering av digitala kundmöten och får möjlighet att utveckla och anpassa arkitektur, teknik och andra aspekter i digitaliseringsarbetet. Vi får även möjlighet att ta tillvara andra myndigheters erfarenheter vilket vi har nytta både i livshändelsearbetet och i vårt eget utvecklingsarbete.

Migrationsverket har deltagit i eSams olika grupperingar. I referensgruppen för arkitektur har vi bidragit i arbetet med att ta fram ett självskattningsverktyg för införandet av Svensk ramverk för digital samverkan. Vi har även varit med och tagit fram en enkät för uppföljning. Genom detta arbete har vi fått insikter om att vi inte ligger efter med digitaliseringsarbetet totalt sett. Vi har fått en tydlig bild över våra starka och svaga punkter i detta arbete. Vår förhoppning är att vi ska kunna använda dessa insikter i vårt planeringsarbete.

Vi har även varit aktiva i Kommunikationsgruppen genom att bland annat vara med och förbereda en workshop om sociala medier.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Migrationsverket är färdledande myndighet för det pågående utvecklingsinitiativet Open Sweden. Samarbetet inom de olika grupperingarna styrgrupp, samordningsgrupp och kommunikationsgrupp bidrar till Migrationsverkets fortsatta utveckling när det gäller olika viktiga områden inom digitaliseringen. Vi har med stöd av konsulter tagit fram ett koncept för en digital lösning, som även har visualiserats. Det pågår även ett arbete med att ta fram en nyttoanalys för konceptets målbild. Även de arbetsgrupper som deltar inom olika uppdrag som pågår inom ramen för Open Sweden ger mervärde till Migrationsverket och offentlig sektor i stort.

Migrationsverket har deltagit i ”Nätverket för livshändelsedrivna och värdeskapande utveckling”.

Migrationsverket har deltagit i de samverkansmötena som arrangerats av regeringsuppdragen Säker och effektiv tillgång till grunddata respektive Säkert och effektivt informationsutbyte.

Migrationsverket samverkar även med Skatteverket och Arbetsförmedlingen kring vårt innovationsarbete.

Migrationsverket bedriver tillsammans med Domstolsverket ett projekt, Pilot för papperslös överlämning av domstolsärenden. Projektets uppdrag är att ta fram en teknisk lösning som effektiviserar överlämningen av överklagade asylbeslut till migrationsdomstolen genom digitalisering.

Migrationsverket har ständiga och pågående utvecklingsaktiviteter tillsammans med bland annat utlandsmyndigheterna, Försäkringskassan, Skatteverket, Arbetsförmedlingen, Polisen och kommunerna. Under året har vi även inlett utvecklingsaktiviteter med Pensionsmyndigheten och SKL/SSBTEK. Dessa utvecklingsinsatser ska bidra till digitala lösningar som utgår från vad vi som myndigheter, privatpersoner och företag behöver och samtidigt skapa förutsättningar för en ökad effektiv och säker informationsförsörjning. Syftet med samverkan är för närvarande främst att minska antalet förfrågningar per telefon och brev.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Migrationsverket samordnar samverkansarbetet dels genom en intern ”eSam-styrgrupp” där berörda avdelningschefer deltar. Därutöver samordnar vi arbetet genom vårt e-Forum där deltagarna i eSams olika grupperingar deltar.

Migrationsverket har under året informerat övergripande på vårt intranät om Svenskt ramverk för digital samverkan. Vi har även i samband med självskattningen av införandet av ramverket informerat om detta. För närvarande är vi på gång att ta fram en plan för vår fortsatta implementering. I detta arbete ingår att ta ställning på vilket sätt vi ska göra det och i vilken takt arbetet ska göras.

3.11 Naturvårdsverket

Naturvårdsverket har deltagit i eSam sedan 2016. Allt sedan medlemskapet har Naturvårdsverket arbetat med att hitta former för samverkansarbetet. Det ska dock poängteras att det är naturligt för Naturvårdsverket att delta i arbetet inom eSam som är ett av flera nationella samverkansinitiativ kring digitalisering och andra relaterade frågor. I genomförandet inom området Smartare miljöinformation skapar detta synergier som bidrar till större miljönytta. Myndigheten har också fått draghjälp att starta expertforum för juridik, kommunikation, informationssäkerhet och arkitektur inom miljöområdet genom att dra paralleller till samverkansstrukturerna inom eSam. Som medlem har Naturvårdsverket fått större möjlighet till gemensam tolkning av författningar och att den gemensamma kompetensen har ökat genom den samverkansplattform som eSam erbjuder.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Naturvårdsverket har

- deltagit i utveckling genom olika workshops och möten med kansliet
- deltagit i de informationsuppdrag och tjänsteuppdrag som startats upp
- deltagit i eSams öppna forum, vilket bidragit till kompetensutveckling, nätverksbyggande och kalibrering

Medverkan i olika grupper inom eSams organisation

Naturvårdsverket har utsett representanter och deltagit i eSams olika forum:

- styrgruppen
- arbetsgruppen
- rättslig referensgrupp
- referensgrupp för arkitekturfrågor
- temporär säkerhetsgrupp
- nätverk för kommunikationschefer

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Naturvårdsverket är en förhållandevis liten organisation där de som deltar i eSams arbete har nyckelroller i den interna organisationen. På det viset är det lätt att sprida information och att tillse att överenskommelser inom eSam får följdverkningar i verksamheten. Dock har vi sett behov av att särskilt fokusera digitaliseringsfrågor på två sätt; dels i workshoppar med generaldirektörens ledningsgrupp, dels i korta synk-möten mellan de som deltar i eSams forum och de som har nyckelroller i de forum vi inom ramen för Smartare

miljöinformation. Under året har vi dock utökat nätverkandet internt inom myndigheten. Något som vi avser fortsätta med under kommande period.

3.12 Pensionsmyndigheten

Det har varit en medveten strategi att lägga tid och resurser i eSams arbete då myndigheten ser en stor potential i samverkansarbetet mellan myndigheter och andra aktörer. Vi har sett att medlemskapet i eSam har ökat kunskapen om samverkan internt och har bidragit till en ökad förmåga och vilja att samverka med andra aktörer, både offentliga och privata.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Pensionsmyndighetens GD Daniel Barr har deltagit i arbetet att bearbeta förslagen från förstudierapporten om framtida inriktning för eSam.

Vi har deltagit i framtagandet och införandet av Svenskt ramverk för digital samverkan. Vi har även utfört en självskattning inom organisationen, självskattningen bidrog till bra diskussioner om ramverket.

I arbetet med grunddata har vi läst och kommenterat slutrapporten.

Juridikavdelningen har ett dataskyddsteam, där även DSO ingår, som i första hand är de som tar frågor kopplade till eSam och dess verksamhet. Inom denna grupp har juridik deltagit i arbetet med Vägledningen avseende e-leg och e-underskrifter under våren 2018.

Juridik har vidare bidragit med att uppdatera checklistan för jurister som finns på eSams hemsida. Remissen ”Digitalisera rätt” har remitterats till avdelningen och synpunkter har lämnats i maj 2019.

eSam har ett GDPR-nätverk främst med andra myndigheter och kontaktpersonen för detta nätverk finns på juridik och det är kontaktpersonen som i stor utsträckning driver nätverket och de träffar som sker. Ett antal träffar har genomförts under året.

Pensionsmyndigheten är värmyndighet för det gemensamma kansliet och har även under året bidragit med resurser som förstärkning till kansliet för gemensamma satsningar. Under delar av året har vi deltagit i expertgruppen för säkerhet samt haft kompetens i samtliga referensgrupper inom ramen för eSam. Vi driver det gemensamma nätverket inom Behovsdriven utveckling.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Digitalisering och samverkan är viktiga delar för att nå Pensionsmyndighetens mål i att erbjuda bra tjänster till pensionärer och pensionssparare, därför är digitalisering snarare medel än mål. Förutom samverkan inom eSam och övriga offentliga aktörer så har vi stor samverkan med Min Pension och Försäkringsbranschen. Sedan förra året har vi en utökad samverkan med Försäkringskassan då vi flyttat in all vår digitala infrastruktur till deras datacenter.

Pensionsmyndigheten har en intern styrgrupp för frågor rörande eSam med GD och avdelningschefer från myndighetens ledningsgrupp. Under året finns även särskilda föredragningar hos generaldirektören för eSam frågor. Det interna arbetet samt kontakten med kansliet hålls ihop av eSamordnare som finns på IT-avdelningen med hjälp av samverkanssamordnare på Utvecklingsavdelningen.

För att öka kunskapen finns information på Intranätet som berör eSam och digital samverkan. Där finns allt från regeringens inriktning, Pensionsmyndighetens behov av samverkan, pågående initiativ med kontaktperson samt länkar till vägledningar och andra bra samverkansverktyg.

3.13 Polismyndigheten

Polismyndigheten deltar med representanter i eSams olika grupperingar och tar del av eSams arbete inklusive vägledningar och yttranden.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Polisens brottsförebyggande e-tjänst för giltighetskontroll av id-handlingar (pass och nationellt id-kort) tilldelades eDiamond Award under 2018 och har även blivit omnämnd bland eSams goda exempel på digitalisering av det offentliga Sverige.

Polisen genomför under 2019 en förstudie kring utveckling av Mina sidor som blir ett större utvecklingsarbete under 2020 och framåt inom ramen för polisens Strategi 2024. Deltagandet i eSam har bidragit till värdefulla kontakter med andra myndigheter som har underlättat studiebesök och erfarenhetsutbyten som genomförs under våren 2019.

Polisen deltar fr.o.m. 2018 i referensgrupper i SKL:s projekt Säker digital kommunikation (SDK) med fokus på att på sikt ersätta polisens

kommunikation med kommuner via fax (t.ex. för orosanmälan till socialtjänster).

Polisen har deltagit aktivt i sakområdesgruppen för arkitektur som har fokuserat till stor del på Svenskt ramverk för digital samverkan och arbetet med självskattning och införande hos medlemsmyndigheterna. Polisens egen självskattning enligt ramverket har blivit något försenad och beräknas att genomföras i begränsad omfattning under juni 2019.

Polisen har under våren 2019 deltagit i workshops ihop med DIGG via eSam i regeringsuppdragen för grunddata och säkert informationsutbyte.

Polisen har under 2018 deltagit i regeringsuppdraget om Digitalt bemötande av brottsutsatta och bidragit till dialogen med RIF-myndigheter om användningen av Mina meddelanden för informationsutskick till brottsoffer. Detta har även bidragit till revisionsarbetet för brevlådeoperatörer som drivs av Skatteverket och som övertas av DIGG under 2020.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Under 2018 har polisen haft konkret nytta av eSams vägledningar i e-tjänsteutvecklingen och som referensmaterial i ett förstudiearbete för Polisens Serviceprogram 2024 som är ett flerårigt utvecklingsprogram inriktat mot e-tjänsteutveckling och digitalisering av medborgarmötet.

eSams yttrande kring röjande och molntjänster har bidragit till grundläggande diskussioner inom polisen om användningen av molntjänster i samband med upphandlingar.

eSams kommande juridiska vägledning (Digitalisera rätt) har använts i diskussioner om polisens prioriterade utveckling av filmmottagning från medborgare på ett rättsligt och säkert sätt.

3.14 Riksarkivet

Syftet med Riksarkivets deltagande i eSam är att bidra med vår kompetens till gemensamma initiativ med fokus på informations- och arkivhantering men också att samla erfarenheter från andra medlemmar. Eftersom vårt huvuduppdrag är att säkerställa samhällets behov av en långsiktig informationsförsörjning är det strategiskt viktigt att vi deltar i diskussioner kring offentlig informationshantering, så att information som skapas idag kan

säkras för framtiden. Vår roll är att uppmärksamma vikten av proaktiv informationshantering och ett systematiskt arbete med värdering och strukturering av information som förutsättning även för informationssäkerhetsarbete och för arbete med grunddata och öppna data.

Medlemskapet i eSam ger Riksarkivet nya möjligheter att diskutera och aktivt påverka frågor som rör informationshantering och digital förvaltning inom hela den offentliga sektorn. Riksarkivets traditionella samarbetspartners finns annars inom kultursektorn och bland arkiv, museer och bibliotek (ABM). eSam ser vi som ett viktigt forum och som komplement till andra samarbeten.

Under 2018-2019 har Riksarkivet lämnat in flera inspel till den pågående arkivutredningen. I flera av dessa inspel uppmärksammar vi vikten av helhetsperspektiv i informationsförsörjningen och vikten av att inte särskilja styrning av digital informationsförvaltning från styrning av övrig informationsförvaltning. Frågorna är aktuella inte minst i de pågående initiativen rörande grunddata och informationsutbyte som Myndigheten för digital förvaltning, DIGG, har fått i uppdrag. Både på styrgruppsmöte och på arbetsgruppsmöte har Riksarkivet informerat kort om dessa inspel och uppmanat medlemmar att läsa dem.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Riksarkivet har under verksamhetsåret haft i uppdrag att utveckla och förvalta Förvaltningsgemensamma specifikationer (FGS:er). Arbetet är ingen eSam-aktivitet men har bedrivits i samverkan med olika myndigheter både inom och utanför eSam. För att kunna nå full potential krävs fortsatt samverkan kring FGS:er och övriga specifikationer inom metadataområdet. Slutredovisning av regeringsuppdraget lämnades till regeringen den 27 februari 2019. För närvarande väntar Riksarkivet på besked från regeringen om förutsättningar för vårt fortsatta arbete.

Uppdraget om att främja arbetet med att tillgängliggöra information och öppna data från statliga myndigheter under regeringen har avslutats och överlämnats till Myndigheten för digital förvaltning, DIGG, den 1 september 2018.

Riksarkivet har under hösten 2018 deltagit i arbetet med att revidera Checklistan för jurister. Vår medverkan har haft fokus på att se över avsnittet god offentlighetsstruktur och personuppgifter.

Som ett led i det beslutade ramverket för digital samverkan har Riksarkivet genomfört en självskattningsaktivitet i form av en intern workshop och med stöd av det verktyget som eSam tagit fram. Införandet av ramverket har ännu inte skett fullt ut internt. Som första steg har information via intranätet gått ut till samtliga medarbetare.

Riksarkivet har meddelat önskan att delta i det fortsatta arbetet med livshändelsen att bli efterlevande. Detta eftersom vi handlägger bl.a. släktutredningar och bouppteckningar och är därmed delaktiga i samma livshändelse som flertalet andra eSam-myndigheter.

Riksarkivet har under våren 2019 deltagit i samverkansmöte med andra utpekade myndigheter inom ramen för DIGG:s regeringsuppdrag om säker och effektiv tillgång till grunddata samt om ett säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Riksarkivarien är medlem i eSams styrgrupp och deltar vid styrgruppsmöten. Vi har en representant i arbetsgruppen, samt en representant i varje referensgrupp (säkerhet, arkitektur resp. juridik). Riksarkivets kommunikationsstrateg deltar i nätverket för kommunikationsansvariga.

Representanten i arbetsgruppen samordnar Riksarkivets deltagande och ser till att Riksarkivet deltar i relevanta arbeten i den mån tillgängliga resurser finns. Vi har en sida på vårt intranät och informerar löpande om samarbetet och om konkreta händelser eller vägledningar. eSams nyhetsbrev läggs upp kontinuerligt där. Vi kommer att fortsätta arbeta med interna informationsinsatser som ett led i vårt arbete både internt och externt för att höja medvetenheten om att frågor kring digital förvaltning påverkar framtidens kulturarv och att därför är det av vikt att Riksarkivet deltar i olika samarbeten inom området.

Riksarkivet har anordnat en intern utbildning i nyttorealiserings för personer med ansvar för utvecklingsfrågor. För närvarande tittar vi på hur frågorna kan integreras i våra styrsystem.

Vi är inne i ett förändringsarbete och genomför förbättringar i organisationen och effektiviseringar i våra arbetssätt. Exempelvis satsar vi på en förbättrad kundtjänst och synkronisering av våra digitala plattformar och söksystem som

ett led i utvecklingen av våra digitala användarmöten och vår service till medborgarna.

Vi har under våren 2019 etablerat en ny säkerhetsorganisation för att förbättra styrning och hantering av säkerhetsfrågorna inom myndigheten.

3.15 Sida

Sida har inte som majoriteten av övriga medlemmar medborgarnära verksamhet, vilket innebär att Sida inte deltagit i något av de gemensamma utvecklingsinitiativen. Sida har dock stor nytta av kompetens och kontakter som medlemskapet ger.

Sidas bidrag till gemensamt arbete har främst varit inom arkitekturfrågor. Sida har bidragit i det gemensamma arbetet med Ramverket för digital samverkan.

Bevakningen av lagar/juridik och arbete på EU-nivå kompletterar på ett konstruktivt sätt då Sida inte har resurserna för denna bevakning på egen hand.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Mestadels medverkat i arbetet med Ramverket för digital samverkan.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Sida har startat upp ett arbete med att ta fram en digital strategi.

Medlemskapet i eSam bidrar med nätverk och omvärldsperspektiv som vi för in i dialogen med Sidas ledning med avsikt att integrera digitalisering i Sidas övriga strategiska arbete.

I avvaktan på Sidas digitala strategi fokuseras just nu arbetet på säkerhet och kompetensutveckling. Sida genomför just nu en satsning på att kompetensutveckla myndigheten inom IT.

3.16 Skatteverket

Skatteverkets roll i eSams gemensamma arbete är att aktivt delta i eSams grupper och initiativ. Framförallt har deltagande i eSam bidragit till att skapa kontaktvägar till och nätverk med andra myndigheter och genom att eSam utgjort plattform och forum för samverkan med andra myndigheter. Skatteverket använder i utvecklingsarbetet kontinuerligt de vägledningar och

checklistor som eSAM tagit fram, dessa är mycket uppskattade då de vänder sig till flera discipliner och ofta fungerar överbyggande.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Skatteverket deltar i ett antal gemensamma utvecklingsinitiativ som efterlevandeguiden, verksamt, Open Sweden och Mina meddelanden. I denna samverkan har fokus främst varit ombudshantering, kundhändelser och eget utrymme som är en grund för ekosystemet kring företagare. Inom Open Sweden är Skatteverket drivande när det gäller arbetet med eget utrymme/personligt informationsägarskap.

Dessutom deltar Skatteverket i europeisk samverkan som pilotverksamhet inom the once only principle (TOOP).

Annan samverkan som Skatteverket deltar i, om än i begränsad omfattning, är det projektet om säker digital kommunikation (SDK-projektet) som SKL och Inera driver.

Samverkan sker även med privata aktörer som programvaruföretag inom ramen för det vi kallar digitaliserade informationskedjor. Syftet är att åstadkomma bättre samfunktion mellan våra system och kundens (företagens) affärssystem. Detta arbete kräver att vi öppnar upp mot privata aktörer i samverkan vilket förhoppningsvis innebär en större samlad innovationskraft än om vi skulle hålla oss kvar inom myndighetssfären.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Löpande avstämningar sker mellan Skatteverkets representanter i eSams grupperingar och initiativ. Vidare har vi inrättat ett samarbetsrum på intranätet där i princip allt material från eSam publiceras som nyhetsbrev, agendor och minnesanteckningar. Alla anställda på Skatteverket har läsbehörighet till samarbetsrummet.

Dessutom finns en sändlista upprättad via vilken särskilda aviseringar skickas som t ex nya och ändrade vägledningar, nya artiklar på eSamverka.se osv.

När det gäller att föra ut budskapet om eSam till större delen av organisationen finns det fortfarande mer att göra. Hittills har informationen skett på avrop, dvs. enheter och avdelningar har önskat information och då har så skett på t ex enhetsmöte och det har då både informerats om eSams syfte, organisation och dess produkter.

3.17 Skolverket

Skolverket har nu varit medlemmar i eSam i drygt två år, och har börjat integrera eSam-arbetet i myndighetens interna arbete på digitaliserings- och verksamhetsutvecklingsområdet. Medlemskapet ger värdefulla inblickar i andra myndigheters digitaliseringsarbete och samarbetet utgör en viktig arena för erfarenhetsutbyte. Representanter för Skolverket har under året medverkat i såväl arbets-/samordningsgruppen som samtliga referens-/sakområdesgrupper. Skolverkets deltagande i konkreta initiativ har hittills varit begränsat, men myndigheten ser ett stort behov av utveckling i samverkan under de kommande åren, såväl generellt som specifikt inom eSam.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Skolverket har under året inte medverkat aktivt i något utvecklingsinitiativ inom ramen för eSam, men följer arbetet med Open Sweden och hoppas kunna bidra dit längre fram. Skolverket har haft omfattande samverkan med SKL kring skolväsendets digitalisering, särskilt inom ramen för arbetet med #skoldigiplan – handlingsplanen för regeringens digitaliseringsstrategi för skolväsendet.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Under 2018 slog Skolverket fast en strategi för myndighetens digitalisering, inklusive en utvecklingsplan för åren till och med 2022. I och med detta har digitaliseringsarbetet i allt högre grad börjat bedrivas på ett samordnat och målmedvetet sätt, och Skolverkets förmåga att samverka strukturerat med andra myndigheter – och därmed såväl dra nytta av som bidra till eSam – ökar nu successivt. Ett tydligt exempel på det är införandet av ramverket för digital samverkan, där betydande synergier kunnat konstateras med ovannämnda arbete, varför de två har kunnat integreras nästintill fullständigt. De juridiska vägledningarna och rättsliga ställningstaganden som tagits fram inom ramen för eSam har varit till hjälp i arbetet med att bättre integrera det juridiska perspektivet i den digitala verksamhetsutvecklingen och på ett påtagligt sätt minskat behovet av att göra motsvarande utredningsarbete på egen hand.

Att Skolverket är medlemmar i eSam, och vad eSam är och gör, har blivit successivt mer välkänt inom organisationen, och det blir allt vanligare att möjligheten till dialog och samarbete med andra eSam-medlemmar lyfts på ett naturligt sätt inom olika delar av digitaliseringsarbetet. Skolverket har under året flera gånger efterfrågat, och fått, stöd från eSam-medlemmar, men också själva bidragit med kunskap och erfarenhet till andra medlemmar.

Medlemskapet bidrar därmed till en mer effektiv digitalisering inom såväl den egna myndigheten som statsförvaltningen i stort.

3.18 SKL – Sveriges Kommuner och Landsting

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) deltar i eSam sedan organisationen startade 2015. Den samverkan som sker inom eSam och de kontakter som skapas är värdefullt för att SKL som intresseorganisation för kommuner och regioner ska kunna driva på mot en ökad digital samverkan inom offentlig sektor. SKL:s satsning på grundläggande förutsättningar för våra medlemmar kräver ett aktivt samarbete med de drivande myndigheterna som finns inom eSam.

SKL deltar med resurser och kompetenser i samtliga de expertgrupper, sakområdesgrupper och samordningsgrupper som eSam organiserar.

SKL arbetar löpande med intressebevakning, utveckling samt stöd och service till kommuner och regioner inom de områden som utgör eSams kärnverksamhet. Satsningar inom SKL pågår t ex för att mäta och öka kommuners och regioners arbete med informationssäkerhet, att riva rättsliga hinder för digital utveckling och att säkerställa kommuners och regioners tillgång till grunddata.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

SKL var under slutet av 2017 och början av 2018 delaktiga i behovsfångsten för arbetsgruppen Livshändelsen Ny i Sverige, sedermera Open Sweden. SKLs del av den sammansatta kundresan utgjordes delvis också av Förnyelselabbet, ett samverkansinitiativ i sig kring ensamkommande ungas förutsättningar.

SKL är också fortsatt engagerat i andra livshändelsebaserade samverkansarbeten, såsom Verksamt/Serverat och Får Jag Lov.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Inom SKL är många olika kompetenser delaktiga i eSams arbete och olika grupperingar. För att hålla ihop arbetet hålls regelbundna avstämningar internt.

eSams vägledningar kommuniceras på SKLs webbsida och förs löpande fram till kommuner och regioner i olika sammanhang.

Det pågår under vintern/våren 2019 ett arbete med att ta fram en reviderad strategi för SKLs digitaliseringsarbete. Denna strategi tar sin utgångspunkt i eSams nationella ramverk för digital samverkan och dess 13 grundläggande principer, som i sin tur utgår från principer i EU:s ramverk European Interoperability Framework (EIF). Den nya strategin beräknas beslutas av SKLs styrelse i juni 2019 och därefter följer ett införande och kommunikationsarbete, både internt inom SKLs egna organisation och till medlemmarna. Inriktningen är att kommunikation kring eSams ramverk för digital samverkan infogas i detta för att utgöra en helhet.

Med anledning av ovan pågående strategiarbete har också den skattning gentemot ramverket för digital samverkan som eSams medlemmar ålagts försenats något inom SKL. SKL avser att göra en skattning internt inom SKLs egna organisation och detta arbete planeras ta fart under hösten 2019.

3.19 Statens Servicecenter

Statens servicecenter medverkar i eSams i syfte att bidra till ett arkitekturellt koncernperspektiv inom det offentliga med förhoppningar om att utveckling i samverkan skall realisera betydande nyttor över tid.

Medlemskapet ger goda förutsättningar till samverkan i utvecklingsfrågor med myndigheter myndigheter som är centrala för Statens servicecenters uppdrag.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Statens servicecenter har under året etablerat samverkan om IT-drift med Försäkringskassan.

Statens servicecenter har utrett frågan digital kvittohantering för utlägg i samverkan med bland annat Skatteverket och Ekonomistyrningsverket och planerar för att driva utvecklingsinitiativ i vår tjänsteleverans utifrån detta.

Inom ramen för sakområdesgrupperna bidrar vi i till arbetet främst inom sakområdena arkitektur och juridik.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

I och med eSams nya organisation och Statens servicecenters nya uppdrag att tillhandahålla lokal statlig service kommer den interna organisationen av arbetet inom eSam att ses över.

3.20 Tillväxtverket

Tillväxtverket arbetar för att öka konkurrenskraften i Sveriges företag. Bland annat genom att göra det enklare att starta och driva företag, och att öka graden av digitalisering i företagen. För att möta företagets behov av samordnade myndighetskontakter krävs hög grad av samverkan, gemensamma insatser och målsättningar, och eSam är en viktig plattform för Tillväxtverket i det arbetet. Främst för att det är en utmärkt arena för samverkan med möjlighet att dela kunskap och idéer, provtrycka lösningar och att skapa förutsättningar för gemensamma utvecklingsinitiativ. eSam och arbetet med digital förvaltning är viktiga delar i Tillväxtverkets digitaliseringsstrategi.

Tillväxtverket har deltagit löpande i eSam:s arbete i styrgrupp, de olika arbetsgrupperna samt i referensgruppen för juridik, arkitektur och kommunikation, och efter omorganiseringen har vi deltagit i samordningsgruppen och utvecklingsforum.

Inom informationssäkerhetsområdet har Tillväxtverket deltagit i och varit ordförande för expertgruppen för säkerhet. Detta har inneburit att leda möten, företräda expertgruppen och eSam i olika sammanhang och driva olika initiativ som expertgruppen arbetat med, bland annat kring harmonisering av informationssäkerhetsarbetet samt kring molntjänster. För Tillväxtverket har arbetet i expertgruppen inneburit ett viktigt erfarenhetsutbyte och att vi kunnat återanvända metoder och arbetssätt på ett sätt som förbättrat det egna säkerhetsarbetet.

Inom sakområdesgruppen för arkitektur har ett fokuserat arbete med svenskt ramverk för digital samverkan bedrivits med aktiviteter som att ta fram självskattningsverktyg och uppföljning och förankring av införandet. Tillväxtverket har haft internt informationsmöte om ramverket och genomfört en självskattning med ett flertal kompetenser vilket har gett oss värdefulla insikter och ett bra underlag för vår verksamhetsplanering men ytterligare insatser behövs för att förankra ramverket på ledningsnivå. Utöver arbetet med ramverket har flera värdefulla kompetensspridningsaktiviteter genomförts vilka många gånger har lett till värdefulla samverkansinsatser med t ex Migrationsverket, Polisen och eHälsomyndigheten.

Inom juridik har Tillväxtverket bidragit i arbetet med att ta fram den nya versionen av "Checklista för jurister". Vi har lämnat synpunkter på två vägledningar och aktivt arbetat med "molnfrågan" samt inom ramen för det

rättsliga arbetet på myndigheten spridit information om vägledningar och rättsliga uttalanden.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Tillväxtverket är även en av de drivande aktörerna i arbetet med livshändelsen Starta och driva företag, främst genom myndighetssamarbetet Starta och driva företag där utvecklingen av företagsajten verksamt.se ingår. Tillväxtverket är även en av utvecklingsmyndigheterna inom regeringens satsning på Digitalt först och en viktig del i det arbetet är att i samverkan med SKL och Bolagsverket genom samverkansprogrammet ”Serverat” driva på digital infrastruktur och samordningen mellan stat och kommun för att göra det enklare att starta och driva företag i branscher med omfattande uppgiftslämnande och många myndighetskontakter.

Inom ramen för Digitalt först-uppdraget har vi i samverkan med främst Bolagsverket och Skatteverket tagit fram en målbild och strategi (värdemodell) för enkla digitala myndighetskontakter. Värdemodellen ger förutsättningar för en snabbare och mer innovativ utveckling, en ökad flexibilitet samt ökade möjligheter för privata aktörer att bidra. En representant från eSams kansli har deltagit löpande i arbetet i syfte att säkra att arbetet går i linje med pågående arbete inom eSam i övrigt. Arbetet har förankrats i eSams arkitekturgrupp och presenterats vid flera tillfällen för olika grupperingar. Under verksamhetsåret har arbetet också samordnats med utvecklingsinitiativet Sverige Tur och retur. Dels för erfarenhetsutbyte men främst för att jobba fram en gemensam målbild då vi ser att de olika livshändelseprojekten för företag och privatpersoner har i stort sett samma behov av gemensamma infrastrukturella komponenter och förutsättningar.

Tillväxtverket har även deltagit i och stått för ordförandeskapet i eSams expertgrupp för säkerhet. Viktiga frågor som tagits upp i gruppen är bland annat harmonisering av informationssäkerhetsåtgärder, outsourcing och molntjänster, organisering av informationssäkerheten, principer för säkerhet, säkerhetskultur mm. Tillväxtverket har också internt strävat efter att återanvända goda erfarenheter och utnyttja samverkansfördelar i säkerhetsarbetet.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Information, vägledningar och annat stöd från eSam sprids löpande till berörda inom Tillväxtverket och delas bland annat på en gemensam arbetsyta. Vi stämmer av pågående utvecklingsinitiativ med arbetet som pågår inom eSam

för att säkra att vi går åt samma håll och tar vara på synergier där det är möjligt. eSam:s vägledning och kompetensstöd förbättrar förutsättningarna för att öka utvecklingstakten, hitta nya smarta lösningar och att spänna bågen ytterligare för att flytta fram Sveriges position som ett av de världsledande länderna för enkla digitala myndighetskontakter.

3.21 Trafikverket

För Trafikverket är eSam en viktig arena för samverkan med andra myndigheter och en plattform för att gemensamt driva på utvecklingen/digitaliseringen och förenkla vardagen för näringsliv och medborgare.

Förstudien om ”Digital kvittohantering” som Statens servicecenter presenterade i eSam är ett exempel där Trafikverket kunde följa förstudiens råd och ta bort den pappersbaserade kvittohanteringen för utlägg av personalförmåner, drygt 27 000 ärenden/år. Trafikverket har jobbat med frågan men inte riktigt kommit ända fram och förstudien kompletterade vårt arbete så att vi kunde fatta de beslut som behövdes.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Trafikverket har medverkat i de olika sakområdesgrupperna Säkerhet, Arkitektur och Juridik samt i kommunikationschefgruppen. Från och med 2019 har vi även en representant i eSams expertgrupp för säkerhet.

Trafikverket har varit representerat i arbetsgruppen som uppdaterat Checklisten för jurister. Vidare medverkar vi i arbetet med eSams implementeringen av Svenskt ramverk för digital samverkan hos myndigheterna inom eSam.

Trafikverket samverkar med Transportstyrelsen utifrån livshändelsen Ta körkort. Digitaliseringen av transportsystemet kommer att förenkla handlingar i vardagen för medborgare och näringsliv och Trafikverket ser därför att vi inom eSam behöver komplettera livshändelser med vardagshändelser där det offentliga har en roll.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Digitaliseringen av transportsystemet är en viktig fråga för Trafikverket där andra aktörer än den offentliga verksamheten även driver digitaliseringen. Trafikverket har som mål att harmonisera digitaliseringen av det offentligas bidrag till digitaliseringen av transportsystemet där hanteringen av grunddata och datautbyte är viktiga frågor. Trafikverket bedriver en förstudie av datautbyte inom ITS (intelligenta transportsystem) med fokus på väg. I detta arbete ser vi eSam som en viktig part för frågor runt säkerhet och juridik. Arbetet med att implementera svenskt ramverk för digital samverkan har samlat flera av de frågor som bedrivits inom Trafikverket i en större kontext och är ett viktigt verktyg för Trafikverkets digitala transformation.

Representanten i samordningsgruppen samordnar Trafikverkets deltagande i eSam, beredning inför styrgruppsmöten med GD och ser till vi deltar i relevanta arbeten. Vi har en sida på vårt intranät och informerar löpande om samarbetet och planerar kommunikationsaktiviteter i dialog representanten från kommunikationschefgruppen.

3.22 Transportstyrelsen

Transportstyrelsen bidrar i eSams gemensamma arbete med representanter i styrgrupp, arbetsgrupp, och referensgrupper kring arkitektur, juridik samt säkerhet. Medlemskapet i eSam ger oss möjlighet att lättare hitta samverkansformer och starta gemensamma initiativ samt möjlighet att diskutera och ta del av andra myndigheters erfarenheter och expertis på området. Värdet är även att vi får ett helhetsperspektiv utifrån våra medborgares och företagares behov, där nyttan i många fall uppstår i offentlig sektor som helhet.

Arkitektur

Transportstyrelsen har en representant i referensgruppen för arkitektur samt deltagit i flertalet workshops inom eSam:

- deltagit i utvecklingen av översiktskartan
- deltagit i workshop inom arkitektur
- gällande de svenska ramverket för Digital Samverkan
- gällande referensarkitektur för identitet och åtkomst
- deltagit i workshop om EUs handlingsplan

Juridik

Transportstyrelsen har en representant i referensgruppen för juridik. Under eSams paraply finns även nätverket för EU:s dataskyddsförordning. Inom det nätverket har det bildats dels olika arbetsutskott, dels ett mindre informellt nätverk med deltagaren som vill ta upp och få draghjälp av varandra i praktiska frågor kring införandet av dataskyddsförordningen i verksamheten. Transportstyrelsen har haft en representant som deltagit i nätverket.

Livshändelsedrivna utveckling

I arbetet med livshändelsedrivna utveckling har vi deltagit i nätverket med inriktning på livshändelsedrivna utveckling och kundinsikter. Det har varit givande att utbyta erfarenheter av hur vi ska arbeta utifrån livshändelser och implementera vägledningen för behovsdriven utveckling.

Säkerhet

Vi har deltagit som representant i referensgruppen, men också varit med på alla möten med expertgruppen där vi varit inbjudna. Vi har förankrat säkerhetsrelaterade rekommendationer i ramverket för digital samverkan till våra avdelningar genom vårt interna nätverk. Vi har dessa möten med representanter ifrån avdelningarna varje månad, och det arbete och rekommendationer som utvecklas utifrån eSam medlemskapet finns med som en stående punkt på agendan och kommer drivas genom vår interna säkerhetsgrupp.

eSams översiktskarta

Vi har varit involverade i arbetet med att revidera eSams översiktskarta genom deltagande på workshops som berört vårt verksamhetsområde samt det mer övergripande arbetet på temat: Det digitala klivet – från karta till verkstad.

Kommunikation

Transportstyrelsen har varit engagerad i två av grupperna inom eSams kommunikationsarbete. Dels med en representant i kommunikationschefgruppen, dels i det som tidigare hette referensgruppen för kommunikation. Sju medlemmar från myndigheterna har varit stöd och kreativt bidragit till kansliets kommunikationsarbete. Gruppen har tillsammans tagit fram kommunikationsstrategier för att nå ut med det arbete som sker inom eSam både internt inom eSam och i externa kanaler.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

SSBTEK (avslutat)

2018 anslöt Transportstyrelsen till den sammansatta bastjänsten SSBTEK. Information gällande fordonsinnehav för handläggarna av ekonomiskt bistånd. Vi är även representerade i styrgruppen för SSBTEK.

Regeringsuppdrag om säker och effektiv tillgång till grunddata (pågående)

Transportstyrelsen deltog inledningsvis i arbetet med att ta fram förslag som syftar till att skapa en säker och effektiv tillgång till grunddata. Efter beslut om ändrat deltagande i uppdraget har Transportstyrelsen haft en samverkande roll.

Regeringsuppdrag om säkert och effektivt informationsutbyte (pågående)

Transportstyrelsen deltog i inledande WS inför uppdragets uppstart, men är nu inte aktiva i arbetet.

Socialstyrelsens register för sjuk- och hälsovårdspersonal (Hosp-registret) (pågående)

Transportstyrelsens interna applikationer ska kunna söka i registret för sjuk- och hälsovårdspersonal för olika ändamål. För att möjliggöra detta har en intern tjänst på Transportstyrelsen tagits fram för att hantera kommunikation med Socialstyrelsens register. Det är även framtaget en webblösning för manuell sökning i registret. Tjänsten är under vidareutveckling för att uppfylla krav på säkerhet och loggning och är ännu inte produktionsfärdig. Överenskommelse mellan Transportstyrelsen och Socialstyrelsen om direktåtkomst för Transportstyrelsen till registret över hälso- och sjukvårdspersonal är påskriven av Transportstyrelsen.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Intern eSam-grupp (pågående)

Vi har etablerat en intern arbetsgrupp för eSam inom myndigheten och planerar hur en strukturerad implementering av de olika vägledningarna, svenskt ramverk för digitalisering ska utföras och kommuniceras.

Digital agenda (pågående)

Transportstyrelsen har en digital agenda med principer för digitalisering med en treårig aktivitetslista som bidrar till de nationella målen inom digitalisering. En kommunikationsplan har tagits fram med beskrivna kommunikationsinsatser och kompetenshöjande åtgärder. Transportstyrelsen har även tagit fram mätetal för att följa upp myndighetens digitaliseringsmål.

Kunddrivet arbetssätt (pågående)

Transportstyrelsen har tagit fram ett förslag på arbetssätt för att arbeta kunddrivet. Arbetssättet grundas bland annat på vägledningen för behovsdriven utveckling och principen sätt användaren i centrum.

Verksamhetsarkitekturfunktion (pågående)

Transportstyrelsen har påbörjat uppbyggnaden av en verksamhetsarkitekturfunktion som ger förutsättning för att möjliggöra digital samverkan i framtiden och en förutsättning för att enklare implementera grundprinciper som har stark koppling till arkitektur.

3.23 Tullverket

Tullverket bidrar i samordningsgruppen, sakområdesgrupperna för juridik, arkitektur och säkerhet samt kommunikationsgruppen. Medlemskapet ger Tullverket konkret stöd i digitaliseringsfrågor, ger information om pågående initiativ hos medlemmarna och ger viktiga kontaktytor för samverkan med andra medlemmar.

Medverkan i gemensamma utvecklingsinitiativ

Tullverket deltar inte aktivt i några av utvecklingsinitiativen men deltar i viss mån i arbete med att identifiera behov, tex inom området identitet och behörighet. Under verksamhetsåret har Tullverket bidragit med representanter i sakområdesgrupperna, samordningsgruppen och kommunikationsgruppen. En representant har deltagit i arbetet med Checklista för jurister och Tullverket har deltagit vid olika workshops, bland annat i samband med framtagande av Svenskt ramverk för digital samverkan.

Tullverket samverkar även med andra myndigheter, både nationellt och internationellt, särskilt i arbetet med att införa EU:s Tullkodex och RIF.

Internt arbete med eSam och annan digitalisering

Internt arbete relaterat till eSam utgår från eSams leveranser och behovsbaserat. Kommunikationsinsatser och workshoppar genomförs för att utveckla arbetssätt och påverka utformning av lösningar med stöd av eSams produkter. Under detta verksamhetsår är det primärt Svenskt ramverk för digital samverkan som varit aktuellt.

Befintliga vägledningar och annat stödmaterial används aktivt i projekt och uppdrag. De underlättar och vägleder därmed utvecklingsarbetet.

Nyhetsbrev och annan kommunikation från eSam delges via intranätet.

